

De groote terugtocht der Russen.

keizerlijke familie ter dood gebracht zou worden en gelastte hem zulks later aan de Russische Garde mede te deelen.

Medviédief vertelt het hun tegen 10 uur.

Even na middernacht dringt Yourovsky in de kamers, welke de leden der keizerlijke familie bewonen. Hij wekt hen alsook de dienaren, die bij hen vertoeven, en zegt hun zich gereed te maken om hem te volgen.

Hij geeft als voorwendsel, dat men hen wegvoeren moet, daar er onlusten in de stad zijn, en zij in afwachting veiliger in de benedenverdieping zullen zijn.

Ieder is weldra gereed; men neemt eenige kleine voorwerpen en kussens, en daalt langs de binnentrap af, die naar den koer voert, van waar men in de vertrekkers van het gelijkvloers gaat.

Yourovsky stapt vooraan met Nikouline, dan volgt de Czaar, die Alexis Nicolaévitch draagt, daarna de keizerin, de groot-hertoginnen, dokter Botkine, Anna Démidova, Kharitonof en Troup.

De gevangenen blijven in de kamer, welke Yourovsky hun aanwijst.

Zij gelooven, dat men rijtuigen of autos gaan

halen is, om hen weg te voeren, maar daar ze lang moeten wachten, vragen ze om stoelen.

De ongelukkigen vermoeden niet, hoe ze aan den rand van het graf staan, hoe de moord hen behoert.

Men brengt drie stoelen. De Czarevitch, die niet recht kan blijven staan, daar hij een kwaal heeft aan het been, gaat te midden der kamer zitten.

De Czaar neemt aan zijn rechterzijde plaats, dokter Botkine bevindt zich rechts, wat achteruit. De Czarin gaat bij den muur zitten (rechts van de deur, waardoor ze binnengetreden zijn) niet ver van het venster. Men heeft een kussen op haar stoel gelegd, evenals op dien van Alexis Nicolaévitch.

Achter haar bevindt zich een van haar dochters, waarschijnlijk Tatiana. In den hoek der kamer, aan dezelfde zijde, Anna Démidova, die twee kussens in de armen heeft gehouden.

De drie andere groot-hertoginnen leunen tegen den achtermuur en hebben rechts van hen, in den hoek, Kharitonof en de oude Troup.

Het wachten duurt nog eenige minuten, en dan keert Yourovsky plotseling in de kamer terug met twee zijner vrienden, de kommissarissen

Ermakof en Vaganof, de aangestelde beulen van de Tchrezvytchaiki. Ook Medviédof is aanwezig. Yourovsky komt vooruit en zegt tot den Czaar:

«De uwen hebben u willen redden, maar zij zijn er niet in geslaagd en wij zijn verplicht u ter dood te brengen.»

En dadelijk daarop heft hij zijn revolver op en lost hem op den Czaar, die als doodgebliksem neerstort.

Het is als het sein van een algemeen vuren. Ieder der moordenaars heeft zijn slachtoffer uitgekozen.

Yourovsky belooft zich den Czaar voor en den Czarevitch. De meeste gevangenen zijn bijna onmiddellijk dood. Alexis Nicolaévitch kreunt zwakjes. Yourovsky maakt hem af door een revolvershot.

Anastasie Nicolaévna is slechts gewond en begint te roepen bij de nadering der moordenaars; zij bezwijkt onder de bajonetsteken.

Anna Démidova is nog gespaard door de kus-sens, waarachter zij zich verborgen heeft. Zij loopt van de eene zijde naar de andere, maar valt op haar beurt onder de schoten der moordenaars.

De mededeelingen der getuigen maakten het bij het onderzoek mogelijk deze verschrikkelijke moordery bijna in al haar bijzonderheden samen te stellen.

Als alles afgeloopen is, ontnemen de kommissarissen aan hun slachtoffers hun juweelen, en men brengt de lijken in beddelakens en op de armen van een slede tot de vrachtauto, welke voor de poort van de binnenplaats, tusschen twee houten schuttingen, wachtte.

Men moet zich haasten, om gereed te zijn voor het licht wordt. De lijkstoet rijdt door de nog ingeslapen stad, en richt zich naar het woud.

Kommissaris Vaganof rijdt voorop te paard, want men moet elke ontmoeting vermijden.

Als men het bosch nadert, ziet hij een boeren naderen. 't Is een vrouw, uit het dorp Koptiaki, die in den nacht met haar zoon en schoondochter vertrokken is, om in de stad haar visch te verkoopen.

Hij beveelt hen rechtsomkeert te maken en dadelijk naar huis te rijden.

Tot grooter zekerheid, galoppeert hij naast het voertuig en verbiedt de lieden op doodstraf terug te keeren of om te kijken.

Maar de boerin had toch tijd gehad om de groote, sombere massa te zien, die achter den ruiter volgde.

In haar dorp teruggekeerd, vertelt ze het. De nieuwsgierige boeren gaan op verkenning uit, maar stuiten op het kordon schildwachten, die in het woud zijn geplaatst.

Met groote moeite, want de wegen zijn zeer slecht, bereikt de auto het bosch. De lijken worden op den grond gelegd en gedeeltelijk ontkleed.

Dan is het, dat de kommissarissen een groote hoeveelheid juweelen ontdekken, die de groot-hertoginnen onder hun kleeren verborgen hadden.

Zij maken er zich dadelijk van meester, maar in

hun haast laten zij er eenige op den grond vallen, waar ze vertrappt werden.

De lijken worden dan in stukken gesneden en op groote brandstapels gelegd, die met benzine besproeid worden. De meest weerstand biedende deelen worden met zwavelzuur vernietigd.

Drie dagen en drie nachten werken de moordenaars aan hun vernietigingsarbeid, onder leiding van Yourovsky en zijn beide vrienden Ermakof en Vaganof.

175 kg. zwavelzuur en meer dan 300 liter benzine worden uit de stad naar het bosch gebracht.

Den 20ⁿ Juli is eindelijk alles geëindigd en de asch wordt in putten geworpen of in de omgeving verstrooid, opdat niets van het gebeurde een spoor zou nalaten.»

Ziedaar dus het meest waarschijnlijk verhaal over het tragisch lot van de keizerlijke familie.

In de straten van Ekaterineburg werden plak-katen uitgehangen, vermeldend, dat het doods-vonniss tegen den ex-Czaar Nikolaas Romanof in den nacht van 16 op 17 Juli voltrokken was en de Czarin en zijn kinderen weggevoerd en op een veilige plaats waren.

Den 25ⁿ Juli waren de anti-revolutietroepen of de «Witten» te Ekaterineburg en Gilliard ging er dadelijk met Gibbes heen, om een onderzoek in te stellen. Hij bezocht het huis Ipatief.

«Ik begaf me naar de beneden verdieping, waarvan het grootste deel onder den grond was. Diep ontroerd stapte ik in de kamer, die mis-schien — ik had nog twijfel — de sterfkamer was geweest.

Het uitzicht er van was somber boven alle beschrijving. Het licht drong er slechts binnen door een getralied raam, dat op manshoogte in den muur zat. De muren en de vloer droegen talrijke sporen van kogels en bajonetstooten.

Bij het eerste zicht begreep men, dat een afschuwelijke misdaad daar gepleegd was en verscheidene personen er den dood gevonden hadden. Maar wie? En hoeveel?

De volgende dagen zette ik mijn opsporingen voort te Ekaterineburg, in de omgeving, in het klooster, overal waar ik hopen mocht eenige inlichtingen te vinden. Ik zag den pope Storojef, die de laatste mis in het huis Ipatief had mogen opdragen. Hij ook had weinig hoop.

Een officieel onderzoek werd ingesteld, maar ging zeer langzaam, daar de omstandigheden buitengewoon moeilijk waren.

Tusschen 17 en 25 Juli (datum waarop de stad in de macht der Witter viel), hadden de bolsjewistische kommissarissen tijd gehad alle sporen van hun misdaad te doen verdwijnen. Dadelijk lieten de militaire autoriteiten een wacht rond de woning Ipatief stellen en werd er een rechterlijk onderzoek geopend, maar de draden waren zoo behendig verward, dat het zeer moeilijk was ze terug te vinden.

Het onderzoek duurde tot in 1919 en 1920. Den uitslag hebben we in hoofdzaak hierboven meegedeeld.

Grootvorst Michael Alexandrowitch.

Keeren wij thans tot de eerste dagen der revolutie terug. De groote kwestie was nu : zou Rusland aan de zijde der Entente den oorlog doorvoeren of met Duitschland een afzonderlijken vrede sluiten?

We hebben gezien, hoe in den warboel, tweeërlei gezag zich trachtte te handhaven : het komiteit van arbeiders en soldaten of Sovjet, en de voorloopige regeering. In Mei sloten beide organismen een overeenkomst. De voorloopige regeering werd uitgebreid met de socialistischen Tseretelli en Skobelev, terwijl Milioukoff, die Stürmer zoo bekampt had en nog altijd voor de annexatie van Konstantinopel was, uit de regeering moest treden.

Kerensky werd minister van oorlog en marine, en deed een oproep tot het leger en vloot, om de tucht te handhaven. De regeering verklaarde het vaderland in gevaar.

Voor de Entente scheen de toekomst dus hoopvol. Laten wij echter even een blik werpen op de massa en haar gevoelens. Wij doen zulks naar het werk van René Herval « Huit Mois de Révolution Russe ».

Hij was met de groep Fransche zware artillerie naar Rusland vertrokken. Onderweg hoorden ze het nieuws der revolutie. Hun eerste gevoel was er een van vreugde. Men dacht immers, dat dit 't einde zou zijn van den tijd van Stürmer, Raspoetin, van het verraad.

Herval kwam te Moskou. « De militaire en ekonomische ontreding was voor ieder duide-

lijk », schreef hij. « Dat zag men dadelijk, als men op straat kwam. Overal geïmproviseerde meetings. Gelijk welke spreker kon een gehoor van soldaten en werklozen om zich vergaderen. De werkstaking heerschte in de nijverheid der hoofdstad gelijk in het leger en aan het front ; de soldaat weigerde te vechten en de arbeider te werken ; beiden vonden elkaar aan de hoeken der straten rond de redenaars. Men voerde debatten in de open lucht. De werkstakingen waren tweeërlei : de eenen werden om politieke doeleinden afgekondigd, de anderen ontstonden door beroepsbelangen.

Den 25ⁿ Mei was er aldus een werkstaking te Moskou, om aan het proletariaat toe te laten te protesteeren tegen de ter dood veroordeeling van den socialist Adler, die den Oostenrijkschen minister Stürgkh vermoord had. Dien dag kwamen talrijke betoogers, bij wie zich veel Oostenrijksche en Duitsche gevangenen voegden, uit de buitenwijken naar het midden der stad, om getuigenis af te leggen van het internationalisme, en de gevoelens van solidariteit, die de Russen aan de « arme en uitgebuite klassen » der andere naties verbond. Niets van een oproer, echter !

De kolonnen protesteerdens liepen traag in de schaduwen der roode vlaggen met opschriften getooid, en de Internationale en de Marseillaise zingend. Niets leek minder op een Fransche betooging, dan die kalme, langzame en eentonige stoeten.

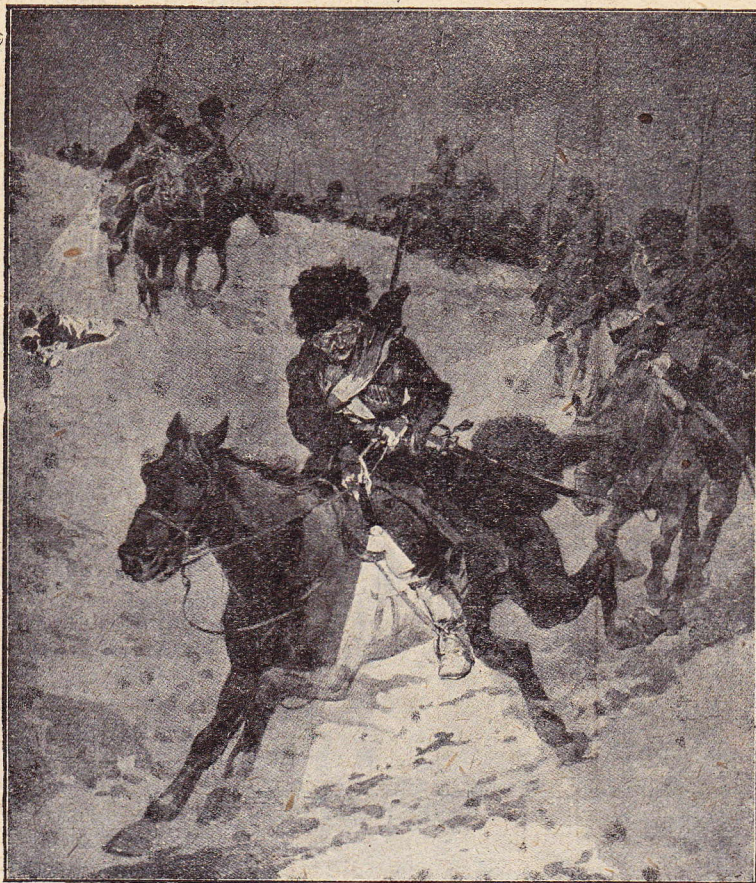
Tot de tweede reeks werkstakingen behoorde die van de koffiehuisbedienden. Nu ze zich niet konden laten bedienen, gingen de klanten der herbergen en restaurants, maar zelf de schotels in de keuken en de flesschen in den kelder halen. Niets was gemakkelijker dan te zien hoe in het hotel « Metropole », bijvoorbeeld, de officieren, mannen en vrouwen der groote wereld door de gangen liepen, ieder met borden en flesschen. Terzelfdertijd gaven de bladen ons de bijzonderheden van een beroepsconflict van een geheel onvoorzien soort.

Meer dan elders nog zijn er te Moskou gaudieven. Deze korporatie achtte zich in haar voorrechten bedreigd, omdat een harer leden onbeheendig genoeg was om zich op heeterdaad te laten betrappen in een tram : hij was er door de reizigers neergeslagen. De gaudieven belegden nu ook maar een meeting, om over de te nemen maatregelen te onderhandelen. Zij lieten weten, dat ze er in auto zouden heenrijden en deden dit ook.

En op de vergadering betoogden ze hoe het niet te dulden was, dat er onder het nieuw regiem gaudieven doodgeslagen werden, terwijl ze onder het oude slechts gevangenisstraf opliepen. Dan lieten ze zich terug brengen en wisten behendig weg te geraken zonder betaling.

Maar 't was toen nog de tijd der illusies. De soldaten riepen Kerensky toe : « Kameraad, wij willen met u sterven voor de vrijheid. »

De schrijver bezocht ook het Kremlin, een citadel, maar feitelijk een fantastische verzameling van paleizen en kerken, beheerscht door den reusachtigen toren van Ivan Veliki. Hij trof daar

Het opsporen na den slag van gewonden en gesneuvelden door de Kozakken.

een rijke verzameling kanonnen aan, met een Russisch artilleur, die hem vertelde, dat hij van het front was gekomen, om propaganda te maken voor de voortzetting van den oorlog.

Maar wat konden eenige menschen doen tegen de krachtige propaganda van bladen en redenaars? De Duitschers werkten met goud.

De hoop rustte op Kerensky. Herval hoorde op 8 Juni in den Grooten Schouwburg een rede van hem.

Kerensky was toen 35 jaar oud. Zijn oogen getuigden van verstand, maar ook van idealisme. Hij was overtuigd door zachtheid en overreding te kunnen handelen. Hij werd toen opgehemeld door de socialistischen revolutionairen, doch had ook het vertrouwen der burgerij. En toch spaarde hij deze laatste niet.

Dien avond sprak hij, doelend op de burgerij: « Er zijn lieden, die den steen naar de soldaten werpen en zelf op het front moesten zijn; anderen bedekken zich met diamanten, terwijl onze strijders uit de loopgraven komen, met ongedierte bedekt; weer anderen weigeren de regeering te helpen met hun geld, ofschoon ze niet weten wat hiermede te doen. »

Inderdaad, de leening der Vrijheid, pas uitge-schreven, was geen sukses. De rijke standen teekenden niet in, 't zij uit wantrouwen, 't zij uit verzet tegen het nieuw regiem.

Maar wat hielp die haat; de burgers welke aanwezig waren, juichten toe. Ja, men deed meer. Op het tooneel stonden twee chromos, Kerensky voorstellend. Ze zouden voor een liefdadig werk te koop aangeboden worden. En de burgers wierpen mild met geld, zoodat de portretten, het een 6.000 en het andere 15.000 roebels opbrachten.

Den volgenden dag hield Kerensky een wapschouwing over de troepen van Moskou en omgeving. De soldaten juichten hem toe.

Kerensky scheen nog het lot van Rusland in handen te hebben.

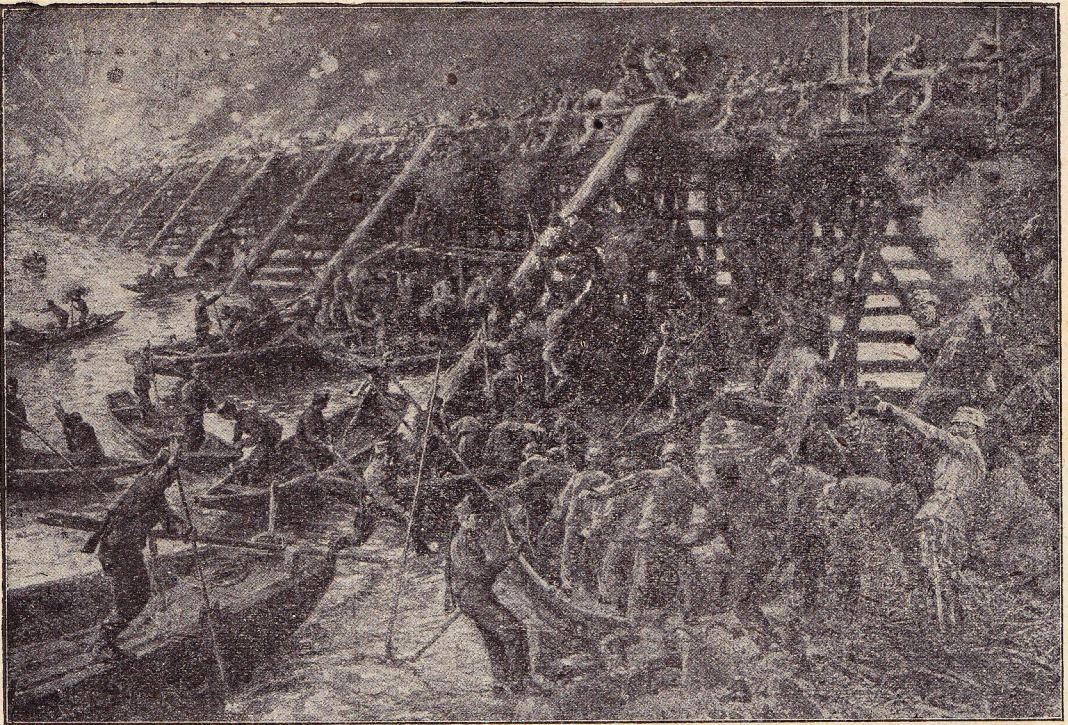
Trouwens, men scheen nog alle hoop te mogen houden.

Half Juni waarschuwde Milioukoff, die toen nog in de regeering was, tegen den Duitschen invloed en het Duitsch geld. Hij beschuldigde twee woelmakers, Lenine en Trotsky, de maatschappij en het leger te ontwrichten.

« Er bestaat een groot gevaar voor de revolutie » zei hij. « En dat is de Duitsche intrigue. Tegen dat gevaar moeten we waken, iederen dag en iederen nacht. »

De Duitschers wilden vrede aanbieden, zonder annexatie of oorlogsschatting.

Een ander lid wees op die formule. De volks-massa viel er op, want ze zag alleen het woord: vrede, zoo verklaarde hij. Maar men kon die

Verbranden van een brug over den Dniester door Oostenrijksch-Hongaarsche sappeurs.

leuze op allerlei wijzen uitleggen en daarin schuilt het gevaar.

De Doema stemde een motie :

« In deze beangstigende uren achten de leden der Doema het hun plicht, aan het land te herinneren dat Rusland tegenover dit groot vraagstuk staat : « Zijn of niet zijn. » Wij beschouwen het als onzen plicht ons tot u te wenden, burgers, in 't bijzonder tot al de soldaten van het Russisch land, om u te herinneren, dat het lot in uw eigen handen berust. Het werk van alle volkeren, van de gansche menscheid, dat ons met onze bondgenooten verbindt, opgeven, zou ons tot slaven van het Duitsche volk maken.

De Doema acht, dat alleen in een onmiddellijk offensief en in een nauwe vereeniging met de geallieerden, de waarborg ligt van een spoedig einde van den oorlog en de eeuwige bevestiging der door het volk verkregen vrijheden. »

Maar intusschen voerden de uiterste, de bolsjewistische, bladen een heftige propaganda tegen elk voornemen van een offensief en vielen ze Kerensky aan.

Die pers wilde internationalen vrede, en zei, dat de bourgeois-regeeringen van alle landen dien tegen hielden. Zij beschuldigde Kerensky Rusland in een oorlog te houden voor imperialistische doeleinden der Entente-mogendheden.

Kerensky trachtte de tucht te herstellen. Hij bereidde het offensief tegen de Duitschers voor. Hij verzamelde de beste troepen in het vak, dat voor den aanval aangewezen was.

Weken lang reed hij langs het front en sprak de soldaten toe. Hij wees er op, dat zij slechts vrede

konden krijgen door een overwinning op de autokratie van Duitschland. Hij wist, dat op sommige punten de Russen met hun tegenpartij verbroederden. De tucht was aangetast en de minister meende zulks door overreding te herstellen. Eens schouwde hij regimenten in Gallicië.

Zekeren dag trad een bolsjewistisch grenadier, zekere Schamson, uit de rangen en ondervroeg Kerensky op een onvoegzame wijze. Deze strafte den militair niet, maar sprak de soldaten toe, bijna zich verontschuldigend, zeggend :

« Opdat men van ons niet zou kunnen zeggen, dat ik van uit Petrograd menschen in den strijd zend, ben ik u komen opzoeken, kameraden soldaten, om met u deze moeilijke dagen vol verantwoordelijkheid voor de revolutie, te doorleven. Zegt en ik zal gaan, waar gij mij zegt te gaan. Zij, die met ons zijn, willen de vrijheid. Die u opstoot tegen de voorloopige regeering, is de vijand van de revolutie en de vrijheid. Zegt aan de ellendelingen, die beproeven u schrik aan te jagen, door u te zeggen, dat ik een Russisch Napoleon of Alexander IV wil worden, dat zij schandelijk liegen en trachten het vertrouwen in mij te vernietigen en in de revolutionaire demokratie.

Zegt hun, dat zij door hun taktiek, de komst van een diktator voorbereiden, die hun anders spreken zal. »

Maar tegenover die woorden, geschiedden reeds van de andere zijde daden. Zoo hield een regiment grenadiers, onder invloed van een bolsjewistischen kapitein Dzévaltovski, de officieren aan en trok zich terug op Tarnopol.

Straatgevecht tusschen Italianen en Oostenrijkers aan de Isonzo.

Men zond op de muiters twee geblindeerde autos en een divisie ruitery af. Deze troepen gaven twee uur om de wapens neer te leggen. De oproerigen leverden dan hun opstokers en ook Dzévaltovski uit.

Maar dit feit wees reeds op den geestestoestand. Toch schrok Kerensky er van terug geweld te gebruiken. Hij was zeer menschlievend, en meende zijn doel met toespraken te bereiken.

Zoo zei hij tot andere wankelbare troepen :

« Gij smeedt een tegen-revolutie, om uw leven te redden. De eerste daad der Russische revolutie was de afschaffing van de doodstraf. Maar, de schande is een zwaarder kastijding dan de dood.

Zij, die deserteeren, worden deserteur der revolutie. »

Deze troepen hadden een motie van wantrouwen gestemd tegen de voorloopige regeering en den minister van oorlog.

« Ik heb die motie gelezen », zei Kerensky. « Wij hebben het vertrouwen van lafaards niet noodig. Ik geloof echter dat die feiten onder u uitzondering zijn, ik geloof in de redelijkheid, het geweten en de zelfverloochening der massa.

Als bevelhebber van het front beveel ik u, hier, bij mijn vertrek, hen bijeen te brengen, die willen wijken. Ik zal hun namen bekend maken, opdat iedere burger de verraders kennen zou. Die eeuwige schande zal een zwaarder kastijding zijn dan de dood. »

De bolsjewistische bladen trokken tegen die taal te velde en handelden over het imperialisme der Entente, o.a. als volgt :

« Den 12ⁿ Juni heeft er aan de Fransch-Italiaansche grens een konferentie van Engelsche, Fransche en Italiaansche generaals plaats gehad.

Het oogenblik is nu het rustigst voor samenwerking. Engeland heeft Mesopotamië bezet, Frankrijk zal Syrië nemen, Italië de rijke steden der kust van Klein-Azië.

Om het sukses dier krijgsverrichtingen te verzekeren, moet men overgaan tot het algemeen offensief op gansch het oud oorlogsterrein. Twee wereldbonden van kapitalistische woekeraars worstelen onder elkaar, maar aan een van haar is door een geheim verdrag van den Czaar, Rusland, het revolutionaire Rusland verbonden. Rusland moet dus meehelpen aan den aanslag, tegen Klein-Azië, door de Fransch-Duitsche plundersaars voorbereid.

Het offensief zal een democratischen vrede onmogelijk maken, door de overwinning aan de geallieerden te schenken en den landhonger der imperialisten te vermeerderen. »

Zulke listige taal had invloed op de massa. Men snakte naar vrede. Bovendien was er verraad gepleegd. De politiek van 't oud regiem had den oorlog onpopulair gemaakt.

Aan het front wisselden de Russen geschenken met de Oostenrijkers en Duitschers. De eersten gaven tabak, de laatsten alcohol. Men verbroederde. De Duitschers prezen de Russische revolutie, zeiden dat zij ook van Wilhelm den vrede zouden eischen.

De Deutsche legerleiding richtte die propaganda in.

XIII.

HET BEGIN DER ONTREDDERING IN RUSLAND.

Het offensief van 18 Juni 1917. — Onlusten te Petrograd en Nyni-Novgorod. — De tuchtelooisheid in het leger.

Kerensky had dus in den sektor, waar de aanval gebeuren zou, de beste troepen verzameld, die, waarop hij meende geheel te kunnen rekenen.

't Waren de bataljons van den dood, kozakken-ruiterij, en zelfs eenige kompagnies vrouwelijke soldaten, die onlangs samengesteld waren.

Men hoopte, dat de laatsten de mannen aanvuren zouden.

Het offensief brak los op 18 Juni. De eerste uitslagen waren schitterend. Maar het einddoel werd niet bereikt wegens de muiterij in veel troepen.

Zoo kon Kerensky op de vaandels van twee regimenten der garde lezen: «Leve de Internationale! Vrede aan de hutten! Oorlog aan de paleizen! Oorlog tot 't uiterste tegen de bourgeoisie!» Sommige troepen weigerden zich voor een wapenschouwing op te stellen.

Er waren afdeelingen, die zich tegen hun officieren verzetten. Toen er bevel kwam op te rukken, wilden ze niet gehoorzamen. Veel soldaten deserteerden. Anderen verkochten oorlogsmateriaal in de steden.

Uit Konjoukhi vroeg men versterking om de zware verliezen aan te vullen.

Twee regimenten werden aangeduid om hulp te brengen. Ze behoorden tot een divisie, waarop men meende te mogen vertrouwen. Maar de goedwillige soldaten konden niet op tegen andersgezinden. En deze eischten eerst een stemming over de vraag, of men gehoorzamen moest, ja of neen.

Tijdens het offensief schreef de bolsjewistische pers, dat het maar ten voordeele kon komen aan de kapitalisten.

En er gebeurden nog onrustwekkender dingen.

Te Petrograd verschenen gewapende soldaten op straat. De matrozen uit Kroonstadt voegden zich bij hen. Zij trokken op tegen de regeering en wilden zekere ministers gevangen nemen.

De regeeringstroepen boden weerstand. Het bloed vloeide in de straten. Maar de regeeringstroepen behielden nog de overhand.

In de regeering zelfe was verdeeldheid en de niet-socialistische ministers namen ontslag.

Ook te Moskou werd betoogd, maar daar hadden geen onlusten plaats.

Te Nyni-Novgorod daarentegen ging het erger toe. Het 62^e regiment weigerde naar 't front te gaan en moest ontwapend worden. Men zond kadetten (aspirant-officieren) van Moskou naar Nyni-Novgorod om de deserteurs van bewust regiment op te sporen. Zij leidden troepen aan, maar botsten op afdeelingen van het 62^e en het 188^e, dat het eerste steunde.

Er werd hard gevochten en veel soldaten en kadetten lieten 't leven. Verbitterend was die strijd en wreede tooneelen speelden zich af.

De voorloopige regeering zond kolonel Verkovski, kommandant der omschrijving van Moskou, naar Nyni.

Hij vaardigde een proklamatie uit:

«Bekleed met de volle macht door de revolutionaire democratie, kom ik te Nyni-Novgorod het regeerings-beginsel verzekeren en de contra-revolutie vernietigen.»

Hij dreigde dan de onwilligen met strenge straf.

Niemand mocht zonder strenge noodzakelijkheid zijn woning verlaten.

Men moest minstens honderd passen van de regeeringstroepen blijven.

«Hen, die ik roepen zal», luidde het «zullen de witte vlag dragen en bij groepen van hoogstens tien man naderen en zoo niet, wordt het vuur der machinegeweren en kanonnen op hen gericht.»

De straten werden verlaten en het oproer was bedwongen. Zoo ging het ook te Kief.

De verdeeldheid der voorloopige regeering kwam ook aan 't licht door het ontslag van Pérevtsef, minister van Justitie. In een verrechtvaardiging zei hij:

«Reeds lang heb ik mij afgescheiden van de meerderheid der voorloopige regeering over de kwestie der inrichting van een krachtig revolutionair gezag.

Tijdens de laatste gebeurtenissen verdwenen de meeste ministers. Prins Lvof en ik werken dag en nacht, om een oplossing van den toestand te vinden.

Onverantwoordelijke elementen en bolsjewisten dreven de soldaten tot de ergste onlusten. Wij hadden geen geblindeerde autos, maar Lénine bezat er wel.

Toen besloot ik het uiterste middel aan te grijpen, mij door mijn geweten voorgeschreven. Ik was overtuigd, dat het oproer verwekt werd door een Duitsche contra-revolutie. Ik stelde een onderzoek in naar bekende leiders, en heb onwederlegbaar kunnen bewijzen, dat zij betrekkingen hadden met Duitschland. Er werd met Duitsch geld gewerkt.

Ik heb besloten dat alles te publiceeren. En nu beschuldigt men mij niet bewezen berichten verspreid te hebben. Daarom geef ik mijn ontslag.»

Bij dien verwarden toestand kwam nu nog de ontreddering in het economisch leven. De toestand der nijverheid werd steeds ongelukkiger. Veel fabrieken werden gesloten. De levensmiddelen stegen beduidend in prijs. Voortdurend waren er dus nog konflikten tusschen patroons en arbeiders.

De verandering in het leger was toch te verklaren. We zeiden reeds vroeger, dat onder het oud regiem, de Russische soldaat nog erger auto-maat was dan een Duitscher. De discipline was geweldig brutaal. Onverantwoordelijk ging men met het menschenmateriaal — dit is hier wel het juiste woord — om.

Transport van gevangenen, Oostenrijkers en Duitschers, door Kozakken.

De overgang nu tot een democratisch stelsel was te plotseling. Ieder begreep niet het begrip plicht. Maar mannen als Kerensky rekenden toch op herstel van den juisten toestand.

Generaal Brouiloff, die het offensief leidde, kon het weldra niet meer verbergen, dat de toestand hopeloos was. En na de eerste suksessen kwam het bericht:

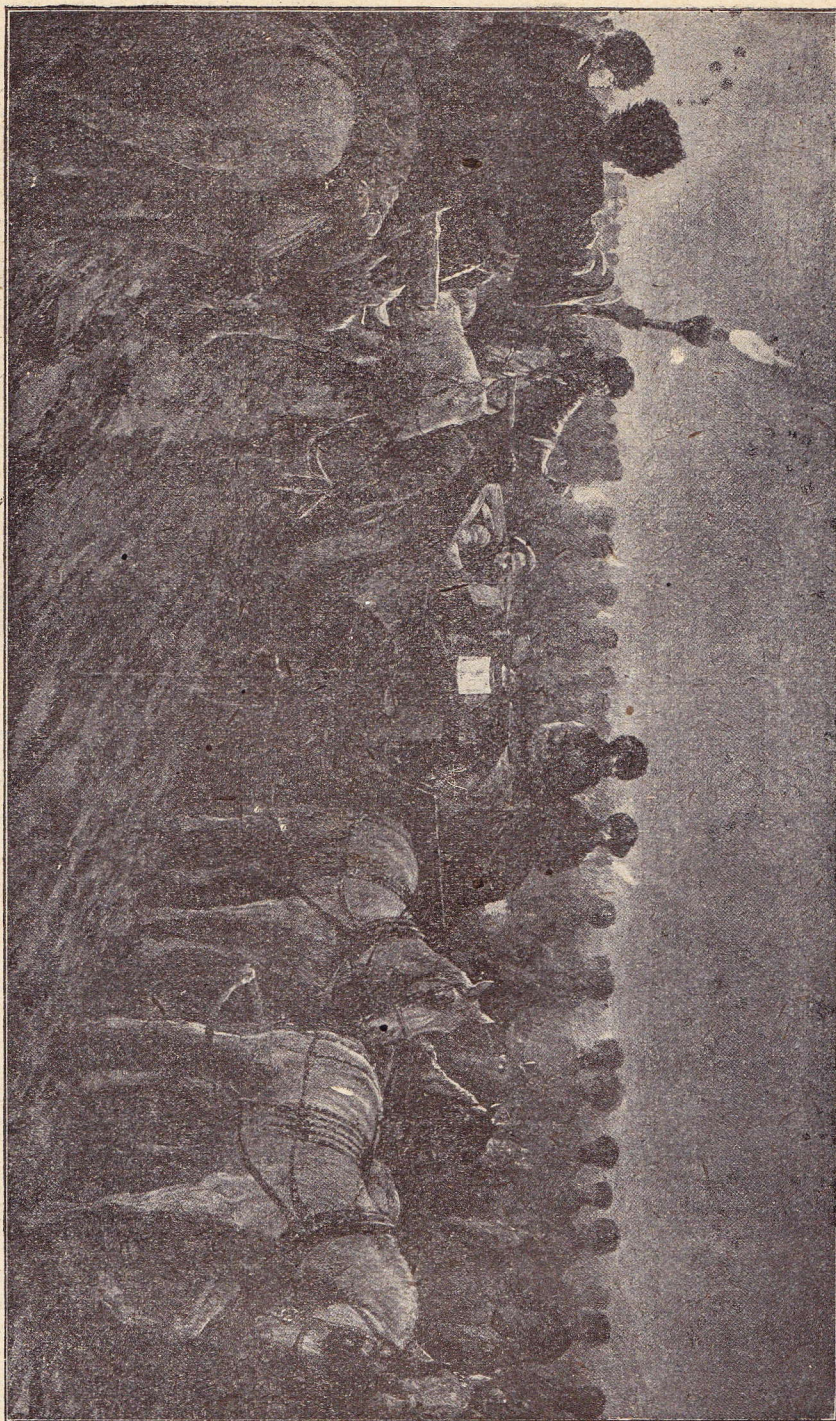
« Op het Zuid-westelijk front, tusschen Zborov en Brzéjan, moeten, onder bolsjewistische aanhitsing, onze troepen, na voor den vijand het front over een lengte van 20 werst geopend te

hebben, hun terugtocht voortzetten.

Talrijke eenheden, die bevel gekregen hadden om te strijden en vechtende troepen moesten bijstaan, hielden meetingen, om te onderzoeken of zij het bevel dienden uit te voeren, en zonder den minsten druk van den vijand verlieten zij hun stellingen. De pogingen der oversten en komiteiten om hen er toe te brengen de bevelen te gehoorzamen, bleven vruchteloos.

De Duitschers maakten van die ontredde gebruik, rukten snel op, namen kanonnen, en trokken zoo naar Tarnopol op.

Breusiloff, de troepen in zijn reiswagen voorbijtrekkend, ontvangt belangrijk bericht van het front

Wél poogden eenige troepen en vooral kozakken, den terugtocht te dekken, maar zij werden in de pan gehakt.

Er waren Tsjeko-Slowakische regimenten, gevormd uit voormalige Oostenrijksche gevangenen, die gevraagd hadden tegen Oostenrijk te mogen vechten en die worstelden tot den laatsten man.

Zij wisten wat hun lot zijn zou, indien ze in handen hunner oude meesters vielen, en velen

maakten zelfs een eind aan hun leven, door handgranaten aan hun voeten te doen springen.

Er stonden daar ook vreemde afdeelingen. Franschen, Serviërs, Engelschen en Belgen (waarover wij nader spreken), boden hardnekkigen weerstand. Maar wat vermochten zij, nu de groote massa week?

De Russische vrouwen der kompagnies van den dood, onderscheidden zich eveneens. Doch Tarnopol moest in de grootste wanorde opgegeven worden

Overtocht der Duitschers over den Weichsel met pontons.

De legeroverheid maakte den toestand in haar bericht openbaar :

« Ondanks een geweldige overmacht van troepen en technische middelen aan onze zijde, gaat de terugtocht onophoudelijk voort, wegens volgenden gebrek aan weerstand van onze troepen, het niet gehoorzamen der bevelen, en de misdadige propaganda der bolsjewisten. Onze troepen, die blijk geven van een volledige tuchteloosheid, trekken dus steeds op de Sereth terug en geven zich bij gedeelten over. »

Den 22^a Juli zond generaal Korniloff aan Brousiloff het volgend telegram :

« Ik heb het front overgenomen in de buitengewoon moeilijke omstandigheden der doorbraak onzer linies, en der wanorde door het verdwijnen der discipline. Het gevolg hiervan was dat de regimenten vrijwillig hun stellingen verlieten en weigerden andere regimenten bij te staan. De verhouding der machten is ongeveer als volgt : een vijand tegen vijf der onzen, wat wel een doorslaand bewijs is van 't voorgaande. Deze toestand dreigt met de vreeselijkste gevolgen.

Ik acht het volstrekt noodig aan de regeering een openhartige verklaring te richten over de toepassing van uitzonderlijke maatregelen, daar onder begrepen de doodstraf, op het krijgsterrein. Anders valt de volle verantwoordelijkheid terug op hen, die meenen door woorden te kunnen handelen op een gebied waar de dood en de schande, het verraad, de lafheid en zelfzucht heerschen. »

Generaal Brousiloff gaf dat telegram aan de voorloopige regeering over, en sloot er zich ten volle bij aan.

XIV.

DE KONFERENTIE VAN MOSKOU.

Prins Lvof nam ontslag als voorzitter der voorloopige regeering en Kerensky nam zijn plaats in. Men begreep niet, waarom hij voortdurend de verkiezingen uitstelde, en de samenstelling eener volksvertegenwoordiging verdaagde, welke hem toch een steun zou zijn.

De verkiezingen voor de constituante waren bepaald op 17 September, doch weer uitgesteld tot 12 November.

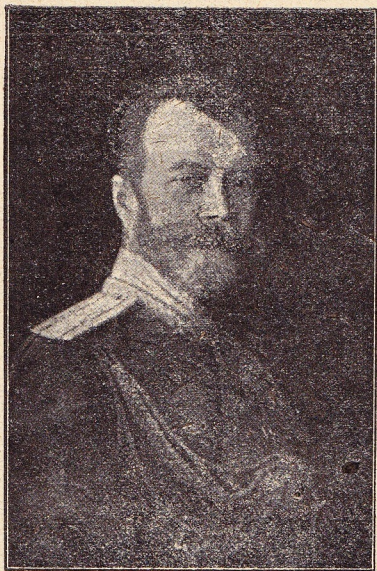
Die toestand moest tot verzwakking leiden. Een voorloopige regeering moet zoo kort mogelijk voorloopig blijven. Zij was geboren uit het op-roer.

De gemeentelijke Doema van Moskou sprak daarover haar teleurstelling uit.

De extremisten, de maximalisten vielen er Kerensky voor aan en beweerden, dat hij den diktator wilde spelen en een Russischen Napoleon wenschte te worden.

De voorloopige regeering riep dan in den Grootten Schouwburg een vergadering samen, een konferentie (25 Augustus). Daaraan namen deel de ministers, de leiders der verschillende partijen, de afgevaardigden van verschillende rassen : Oekraïeners, Kozakken, enz.

Kerensky opende ze met een lange rede, waarin hij betoogde, dat het Russisch volk bewust moest worden van de moeilijkheden en van de noodzakelijkheid bij haar voorloopige regeering te staan. De ministers brachten verslag uit over den toestand hunner departementen. Men wees op den moeilijken toestand der bevoorrading. Er was geen evenwicht in den ruilhandel tusschen

Nikolaas II, Czaar van Rusland.

de steden en het platteland. In plaatsen als Moskou en Petrograd bevond zich slechts een geringe voorraad graan.

Men zou de eigendomsrechten waarborgen, maar de winsten beperken, en een wettigen arbeidsduur bepalen. De spoorwegen waren ontreederd; meer dan 25 % der lokomotieven waren buiten gebruik. Men deed een beroep op de patroons nu reeds aan buitengewone winsten te verzaken en op de arbeiders om meer te leveren.

De begroting was geheel abnormaal: 49 milliard uitgaven en 35 milliard ontvangsten. De belastingen werden onvolledig betaald: sommige waren tot op 43 % gevallen van 1916.

Generaal Korniloff, die intusschen de plaats van Brousiloff ingenomen had en dus opperbevelhebber was, sprak over het leger, en zei o.m.:

«Sedert het begin van Augustus, hebben de soldaten, die alle militair uitzicht verloren, den overste van het regiment Garde-jagers, kolonel Bykov en andere officieren gedood of gewond. De overste van het regiment van Doubno, Pourgasoff, werd op de punt der bajonetten omhoog gestoken.

Toen het regiment, dat geweigerd had de muiers en oproerlingen uit te leveren, door een detachement omringd werd, en de kommissaris, onder bedreiging op het regiment te laten schieten, de uitlevering eischte, begon men te smeeken en te bidden. De schuldigen werden allen uitgeleverd en wachten hun onvermijdelijk lot af.

Gansch een reeks wetgevendende maatregelen, na de revolutie verwezenlijkt door lieden, die den geest en de organisatie van het leger niet kennen, hebben dit herschappen in een redeloze massa, die nog alleen eigen leven waardeert. Er waren gevallen, dat afgezonderde regimenten den wensch uitdrukten vrede met de Duitschers te sluiten en zich bereid verklaarden de veroverde

provincies aan den vijand af te staan en een oorlogsschatting te betalen van 200 roebel per man.

Ik zal u het telegram voorlezen, dat ik zoo juist ontvangen heb van den opperbevelhebber van het Zuid-Westelijk front:

«Op het front, gebrek aan meel. In de magazijnen der basis, volledig gebrek aan meel. De aankomsten der bevoorradingskomiteiten zijn onbeteekenend. Al de beschuifabrieken liggen stil. Voor de eerste maal in den oorlog begint men als voedsel der troepen achter 't front, beschuif te gebruiken. Maar zij zullen niet lang voldoende zijn.»

Men maakt 60 o/o minder kanonnen en 60 o/o minder projektielen dan in 1916. De fabrieken voor de luchtvaart zijn ongeveer 80 o/o in bedrijvigheid verminderd.»

Korniloff sprak zijn vertrouwen uit in de toekomst, maar men mocht geen minuut verliezen om krachtdadig op te treden en strenge maatregelen te nemen.

Generaal Kaledine, kozakkenhoofdman, verklaarde dat er bij hem nooit desertie was voorgekomen en drong ook op middelen aan om het leger herin te richten: geen politiek, volstrekt verbod meetingen te houden, ontbinding van raden en komiteiten. Strenge tucht, volledig gezag der aanvoorders, en bijeenroeping der constituanten.

Herhaaldelijk werd hij onderbroken door protestkreten en men riep dat hij zelf een contra-revolutie uitlokte.

Maar ook afgevaardigden van het front, van de soldaten namen het woord. Men riep een van hen toe «Duitsche marken», en zulks gaf aanleiding tot geweldige tooneelen.

Op die konferentie trad ook mevrouw Brechko-Brechkovskaïa op, die men de grootmoeder der revolutie noemde. Zij deed een beroep op den goeden wil van alle klassen, welke allen fouten hadden begaan.

Kropotkine wees op Ruslands lot, zoo Duitschland overwinnen moest. Hij deed een beroep op de intellektueelen om zonder uitstel zich te wijden aan de opvoeding van het volk en het uitroepen der Russische republiek.

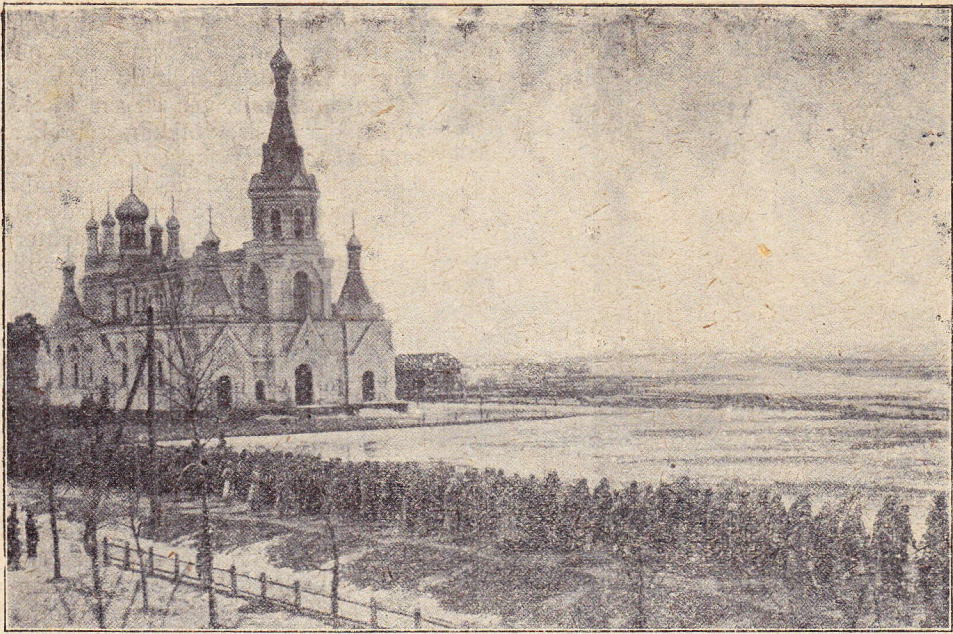
Kerensky sloot de konferentie met een rede, waarin men zijn weifeling voelde. Hij toonde aan, dat deze vergadering zelve bewees hoe er twee groote groepen waren: de eene voor centralisatie, de andere voor decentralisatie. Hij verdedigde zijn stelsel: verzoenen, wat men verzoenen kan, overreden.

XV.

DE GROEIENDE VERWARRING IN RUSLAND.

**De val van Riga. — Een aanslag van Korniloff.
— De laatste dagen van Kerensky's regeering.**

De Duitschers besloten meer en meer gebruik te maken van den verwarden toestand in Rusland, om militaire voordeelen te behalen. Ze be

Russische gevangenen verlaten de kerk te Suwalki, waarin zij voorloopig waren ondergebracht

sloten Riga te nemen, ongetwijfeld met 't oog op een bezetting van Petrograd.

Den 22ⁿ Augustus, deden de Duitschers aanvallen op den uitersten Russischen linkervleugel, in de richting der Aa-rivier.

Korniloff zag dat gevaar wel, maar wat kon hij doen met troepen, waarop niet viel te rekenen?

De vijand rukte snel op en dreef de Russische detachementen voor zich uit. Op 3 September trok hij Riga binnen, en was de groote Baltische haven dus in Duitsch bezit.

Het officieel legerbericht der Russen luidde: «Onze troepen weerstonden niet aan den vijandelijken aanval en trekken zich in Noord-Oostelijke richting terug. Massa's gedesorganiseerde soldaten komen als een vloed af en men kan ze niet weerhouden op den straatweg van Pskoff en op dien van Vider-Lembourg.»

De Duitschers ook meldden, dat dichte massa's van het voormalig Russisch leger nacht en dag zich op de wegen ten N.-O. van Riga verdrongen.

Zekere eenheden wierpen de wapens weg.

De val van Riga was een ramp. De partijen gaven elkaar wederkeerig de schuld. De gematigde bladen kloegen over Kerensky's zwakheid. Zoo schreef de «Rousskiia Viedomosti»: «Te vergeefs blijven de partijangers van flink gezag hopen. Dagen, weken, maanden gaan voorbij en dezelfde kreet «Wij wachten!» wordt herhaald, en klinkt wanhopig als in een woestijn.

Geen teken van gezondmaking van het leger, geen teken dat beslissende maatregelen genomen zijn, om het moreel der soldaten te verheffen. Niets afgeteekends of bepaalds. De regeering is gebarsten. Er is een verandering noodig, om het leidend mechanisme van het doode punt te brengen. De regeering zelf begrijpt die noodzakelijkheid. Zij begint te spreken over een ander

kabinet, maar de weifelingen duren lang: het is mogelijk, dat de oplossing van een andere zijde zal komen.»

De «Outro Rossii» schreef: «Het ergerlijkst is dat de aanval op Riga niet onverwacht kwam en generaal Korniloff er heel Rusland voor gewaarschuwd heeft; en ook dat wij voor zwakkere troepen moesten wijken, terwijl de artillerie van de streek Riga tot de beste behoorde. Het kwaad zit in de ontbinding van ons leger.»

Het blad kloeg er over, dat de regeering Kerensky zich afscheidde van de organisaties, welke ze zelf inrichtte: de Sovjets en de Doema.

Er was geen andere kollektiviteit waarop zij steunen kon, zij was volstrekt zonder politieke steun. De bladen der uiterste linkerzijde vielen Korniloff aan. Zij beweerden, dat de bourgeoisie den val van Riga wenschte en Korniloff dien voorbereidde, om de regeering te dwingen de strengste maatregelen te nemen tegen de komiteeten en de soldaten.

Zoo schreef de «Sociaal-Demokraat»: «Riga heeft zich in de zonderlingste omstandigheden overgegeven. Het land werd er een week te voren over ingelicht door de konferentie van Moskou. Zonder zich aan het militair geheim te storen, heeft generaal Korniloff ons gezegd, dat wij wel dra gebrek zouden hebben aan granaten, dat in de Lente onze luchtvloot niet meer zou bestaan, dat men aan het Zuid-Westelijk front brood miste. De officieele mededeeling der nummers van de regimenten, welke de loopgraven verlaten en het front na de ramp van Tarnopol ontbloot hadden, heeft zeker het Duitsch offensief geholpen, zooals destijds de legerkomiteeten het getuigden.»

De «Sodat-Grajdanine» (citoyen-soldaat), beweerde:

«De geschiedenis zal niet vergeten, dat het

Mimiedy in den oorlog. Soldaten in sneeuwhemden aan het partoeeljeeren in de sneeuwvlakte.

bruggehoofd van Unküll, dat twee jaar krachtig verdedigd werd, door ons verlaten werd zonder eenigen druk der tegenpartijen, dat de opperbevelhebber, die in de verdedigers slechts meetingsoldaten zag, ze van het front terug nam en dit gewichtig verdedigingspunt zonder steun liet. De geschiedenis zal niet vergeten, dat het terugtrekken dezer troepen de taak van den vijand vergemakkelijkte en het welgelukken van zijn poging op Riga begunstigd heeft. »

Feitelijk dus beschuldigde men Korniloff van verraad.

Aldus werd de verdeeldheid nog grooter. Scherp viel men elkaar in de pers en op de meetings aan. De inzinking werd dieper, de hoop voor de Entente op Russische voortzetting van den oorlog geringer.

De eene partij verdedigde Korniloff, de andere noemde hem een beul, omdat hij de doodstraf weer ingevoerd had, een contra-revolutionair, een man van 't oud regiem, die de monarchie weer wilde herstellen.

Plots kreeg de gansche beweging een nieuwe wending door een aanslag van Korniloff. Deze marcheerde met troepen, waarop hij kon rekenen naar Petrograd.

Den 1^{en} September had hij zekeren Lvof, lid der Doema, naar Kerensky gezonden, de voorloopige regeering sommeerend aan generaal Korniloff volmacht te geven om zelf, en naar zijn zin, een nieuwe regeering te vormen.

Korniloff telefoneerde aan Kerensky, dat Lvof daartoe mandaat had.

Kerensky deelde dit in een bericht mede en voegde er bij :

« Daar ik in de sommatie, in mijn persoon tot de voorloopige regeering gericht, het verlangen zag van zekere Russische kringen om partij te trekken van den moeilijken toestand des lands, om een regeeringsregiem te vestigen, dat in

strijd zou zijn met de overwinningen der revolutie, heeft de voorloopige regeering het noodig geacht :

Voor het heil van het vaderland, van de vrijheid en het republikeinsch regiem, mij te gelasten, snelle en vastbesloten maatregelen te nemen, om in den wortel elke poging af te snijden om de hand te leggen op het oppergezag, tegen de rechten in, welke de burgers door de revolutie veroverd hebben.

Alle maatregelen noodig voor het waarborgen der vrijheid en der orde van het land zijn door mij genomen. De bevolking zal er op het gepaste oogenblik van ingelicht worden.

Terzelfdertijd gelast ik :

1. Aan generaal Korniloff zijn gezag van opperbevelhebber over te geven, aan generaal Klembovsky, kommandant van het Noorder front, dat den weg naar Petrograd bewaakt. Om alle onderbreking in het contact te vermijden, zal generaal Klembovsky Pskoff niet verlaten voor het G. H. K.

2. Petrograd en het arrondissement in staat van beleg te verklaren met al de maatregelen aan dien toestand verbonden.

Ik noodig alle burgers tot volkomen kalmte en handhaving der orde uit, zoo noodig voor het heil van het land.

Ik verzoek alle leden van leger en vloot met zelfverloochening en kalmte hun plicht te vervullen in de verdediging van het vaderland tegen den vijand van buiten.

De troepen van Korniloff werden omsingeld. Er werd daarbij weinig bloed vergoten. Korniloff werd aangehouden.

Een nieuw kabinet ontstond. Kerensky was er voorzitter van, maar bekleedde tegelijk het opperbevelhebberschap. Generaal Alexeïeff was zijn militair raadgever.

Kolonel Verkhovski werd tot generaal bevoor-

Het begraven van de slachtoffers, gevallen bij den opstand in Petrograd.

derd en minister van oorlog benoemd. Admiraal Verdérevski nam de portefeuille van marine aan.

Maar het nieuwe kabinet verschildte in zijn handelwijze al weinig van het vorige.

In den nacht van 14 op 15 September stelde het kabinet een raad van vijf leden als een soort van direktore samen: Kerensky, Verkhovski, Verdérevski, Nikitine en Terehtchenko.

Dan werd de Republiek uitgeroepen. Kerensky maakte het als volgt bekend:

«De opstand van generaal Korniloff is gedempt, maar heeft onrust verwekt in de rangen van het leger en in het land. Het lot van het vaderland en de vrijheid is weer door het grootste gevaar bedreigd.

Het noodzakelijk oordeelend een eind te stellen aan de onvastheid van het regeerings-regiem, overwegend met welk een geestdrift en eensgezindheid, de Republikeinsche gedachte op de konferentie van Moskou onthaald werd, roept de voorloopige regeering de Republiek in Rusland uit.

De dringende noodzakelijkheid om onmiddellijke maatregelen te nemen om de orde in het land te herstellen, heeft de regeering en toe aangezet haar gezag over te geven aan een Direktore van vijf leden, uit haar schoot gekozen, waarvan de kabinets-voorzitter het hoofd zal zijn.»

Dan kondigde men als eerste politiek aan: het herstel van de orde en van het leger.

Geen van beide partijen was tevreden. De gematigden beweerden dat de Republiek reeds bestond.

De bolsjewisten eischten dat de proklamatie der republiek nog uitgebreid moest worden:

1. Door afschaffing van den adeldom.

2. Door alle goederen, kapitalen en inrichtingen der edelen eigendom van den Staat te verklaren.

3. Door het likwideeren van alle grondeigendommen en de landerijen onder het bestuur der boerenkomiteiten te stellen.

Verder deed het een oproep voor de bewapening van alle arbeiders.

Ook wilde men de ontbinding der Doema. Dit geschiedde den 18ⁿ Oktober.

Kerensky begaf zich naar het G.H.K., de Stavka, en vaardigde een legerorder uit, waarin de volgende maatregelen aangekondigd werden:

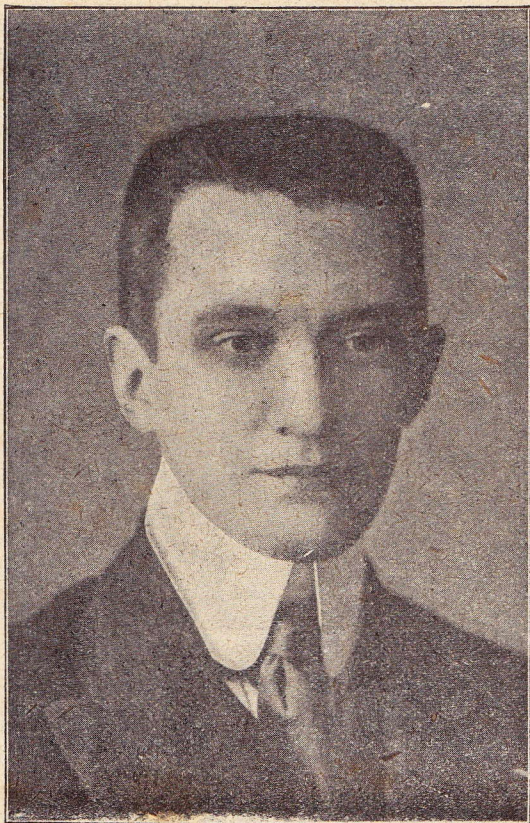
1. Alle officieren, die naar de meening van de voorloopige regeering niet bekwaam zouden zijn den vijand te weerstaan en het republikeinsch regiem te steunen, moesten vervangen worden.

2. De regeering zou al het besturend personeel van den hoofdstaf, welke aan de muiterij van Korniloff deelgenomen had, vervangen door ondervindingrijke en aan de republiek toegewijde officieren.

De andere artikelen bepaalden, dat men de muiters en allen die zich schuldig hadden gemaakt op moord van officieren straffen zou.

Verkhovski beloofde een nieuw stelsel van tucht op democratischen grondslag.

Den 23ⁿ September echter vroeg de nieuwe minister van oorlog reeds ontslag, daar hij zijn

Kerensky.

taak om het leger herin te richten als onmogelijk beschouwde. Rusland had geen leger meer, verklaarde hij.

Generaal Doukhonine volgde hem op.

Maar de bolsjewisten zouden op hun beurt handelen. Ze hadden de bewapening der arbeiders gevraagd.

Te Petrograd en Moskou ontstonden de roode garden. De arbeiders maakten er deel van en oefenden zich in 't schieten.

De bladen waren intusschen voortgegaan met Kerensky te beschuldigen. Hij wilde de politiek in 't leger verbieden. Hij benoemde den keizerlijken beul Alexeïeff tot zijn adjunkt, en dat was op bevel der geallieerden. Korniloffs bladen verschenen nog.

Trotsky, hun kameraad, zat gevangen te Petrograd. Lenine en Zinovieff moesten zich verbergen. De Engelsche gezant, Georges Buchanan, was nog te Petrograd. Zoo somde men de grieven op, en het heette: « Het Kornilovisme is niet meer te Mohilev, maar te Petrograd, en zijn chef heeft een zeer bekenden naam: 't Is Kerensky. »

De bolsjewisten eischten een volkomen breuk met de bourgeoisie en de verwijdering der ministers van deze klasse.

Het gezag moest in handen komen der arbeiders, soldaten en arme boeren. Verder onmiddellijke en volledige bewapening der arbeiders, en revolutionaire soldaten, onmiddellijke bevrijding

van alle bolsjewistische en internationale gevangenen; aanhouding der contra-revolutionairen van Korniloff: Milioukoff, Rodzianko, Goutchkoff en anderen, schorsing der bourgeois-bladen. De doodstraf moest dadelijk voor de soldaten afgeschaft worden. Verbanning der geallieerde agenten.

Een democratische konferentie te Petrograd bracht geen oplossing, al stemde men nog voor een coalitie-regeering tusschen gematigden en uitersten; 't geschiedde trouwens slechts met 766 stemmen tegen 688 en 36 onthoudingen.

Een voorloopige Republikeinsche Raad, soort van voorparlement, werd samengesteld uit afgevaardigden van allerlei partijen en standen. De bolsjewisten vielen bij monde van Trotsky al dadelijk de regeering aan. Hij verklaarde, dat de bolsjewisten den raad zouden verlaten om aan de arbeiders, de boeren en soldaten van Rusland te verklaren, dat het volk en de revolutie in gevaar verkeerden. En de afgevaardigden gingen inderdaad heen.

Intusschen bezetten de Duitschers na heftigen weerstand der Baltische vloot, de eilanden Dagö en Oesel.

Te Petrograd heerschte een paniek door het gerucht, dat Hindenburg de stad zou komen bezetten.

En overal hoorde men van plunderingen. Er was immers veel ellende en geen gezag. De boeren overvielen in de dorpen de huizen der landeigenaars, soldaten mengden zich daarbij. Men overviel reizigers. Doodslag had plaats. De wegen waren onveilig.

De nijverheid lag stil. In de steden stonden lange rijen hongerlijders voor de winkels. Soms kreeg men slechts 100 gram brood per dag.

Men zag alleen papieren geld en de boeren wilden daarvoor hun graan niet leveren. De koers van den roebel zakte steeds.

Men hield zelfs de oude briefjes in uit wantrouwen tegen de nieuwe, de « Kerensky-biljetten », zooals men ze noemde.

De woekerhandel tierde welig. Men dreef dien openlijk op straat. De prijzen stegen onrustbarend. De spoorwegbedienden staakten om hooger loon en vonden veel navolgers.

« De bourgeois moeten maar betalen », klonk het. De bolsjewisten vonden dus een uitnemend veld voor hun krachtige propaganda. Betoogingen hadden plaats.

Verkhovski verklaarde in het voorparlement:

« Onze ongelukken nemen toe, zoo aan het front als achteruit.

In 9 dagen kwamen er in 't binnenland 16 gevallen van plundering voor, 8 plunderingen van brandewijn en 24 daden van willekeur.

Zestien maal moest men de hulp der gewapende macht inroepen, om anarchistische betoogingen te dempen. Onze militie is vol onbetrouwbare lieden, die soms pas uit de gevangenis komen, en zelf de leiding der plundering nemen. »

Kerensky verklaarde, dat niet alleen de bolsjewisten schuld hadden, aan de ontredde, maar ook de Czaristen. Deze verkozen den ondergang van Rusland boven de zege der revolutie.

Zij zouden de Duitsche troepen te Petrograd

Gevecht tusschen Russische kavalerie en Duitse infanterie.

toegejuicht hebben, indien deze den Czaar konden terug voeren op den troon.

De regeering werd slechts een schaduw meer.

De Sovjets belegden een kongres en stemden een motie, dat alleen de overgang van 't gezag in handen van het volk, het land kon redden, en men onmiddellijk een wapenstilstand, door een eerlijken vrede gevolgd, aan alle natie's voorstellen moest. Een onbarmhartige strijd zou tegen de bezittende klasse gevoerd worden.

Den 5ⁿ November legden de arbeiders in het gouvernement Moskou den arbeid neer, bezetten gewapenderhand de fabrieken en joegen de eigenaars weg.

Den 6ⁿ November nam Verkhovski ontslag.

De regeering nam strenge maatregelen. Betogingen werden verboden. Men dreigde met vangenneming en gerecht.

Er verschenen bevelen. Kerensky wees het voorparlement op de bedreiging van een bolsjewistischen opstand.

Alles te vergeefs en te laat... De opstand brak reeds uit. De bolsjewisten zouden plots het ge-

mannen der roode garde. Kameraden hingen dadelijk proklamatie aan het volk uit, met het bericht, dat de voorloopige regeering afgesteld was en het gezag overging aan de Sovjets.

De leden der voorloopige regeering bevonden zich in het Winterpaleis, maar hun hoofd, Kerensky, slaagde er in te ontsnappen.

Detachementen der regeeringstroepen wilden nog verzet bij den. De kogels floten door de straten, er waren eenige slachtoffers, doch de bolsjewisten konden de officieren aanhouden en besloten toen, het Winterpaleis aan te tasten.

Zij bombardeerden het, maar de belegerden antwoordden en aldus was er een wederzijdsche beschieting in de stad zelf.

De bevolking was met schrik geslagen. Vanwaar kwam dat kanongebulder? Dan vernamen, dat matrozen zich bij den opstand aansloten en het vuur tegen het paleis van den kruiser «Aurore» en eenige torpedobooten kwam.

Lang duurde de weerstand dien eersten dag niet. Het akelig gebulder klonk nog in den nacht voort, maar om twee uur 's morgens omsingelden de roode garden het gebouw, bestormden het en drongen er binnen. De leden der regeering werden aangehouden, uitgenomen natuurlijk Kerensky. Dit was een groote teleurstelling voor de bolsjewisten, want het feit dat de voorzitter weg was, maakte de overwinning nog onbeslist.

Toch vaardigde Lenine, de ziel en het hoofd der beweging, den volgende dag proklamatie uit. Een eerste bekendmaking was een voorstel aan de volkeren en regeeringen, een wapenstilstand op alle fronten af te kondigen, en vredesonderhandelingen aan te knopen. De massa van het volk werd daardoor al dadelijk gunstig ge-

XVI.

DE OKTOBERDAGEN IN RUSLAND.

De Oktoberdagen, zoo noemt men die der revolutie, welke nu ontstond, naar den Russischen kalender.

Voor ons was het 7 November, toen eensklams gepantserde autos te Petrograd verschenen. Ze waren bemand met bolsjewistische soldaten,